

- ชื่อวิทยานิพนธ์** : ศึกษาอิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อการประกอบพิธีกรรม
ในศาลเจ้า ศาลพระภูมิ และศาลเพิงตา เขตอำเภอเมือง
จังหวัดสุรินทร์
- ผู้วิจัย** : พระครูปัญญาวุฒิสุนทร (คุณ ปญญาวุฑฒิ)
- ปริญญา** : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)
- คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์**
- : พระธรรมโมลี, ป.ธ.๙พธ.บ.ม.า. Ph.D.
 - : พระครูศรีสุนทรสรกิจป.ธ. ๖ พธ.บ. M.A. Ph.D. (Linguistics)
 - : พระมหาวิริติ โสภณสีโล, ป.ธ. ๔, พธ.บ.,M.A.,Ph.D.(Ling).
- วันสำเร็จการศึกษา** : ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๖

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาอิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อการประกอบพิธีกรรมในศาลเจ้า ศาลพระภูมิ และศาลเพิงตา เขตอำเภอเมืองจังหวัดสุรินทร์ วิธิดำเนินการวิจัย ศึกษาข้อมูลจากคัมภีร์พระไตรปิฎก คัมภีร์อรรถกถา ตำราเอกสารทางวิชาการ และงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่า

๑. แนวคิดเกี่ยวกับศาลเจ้า ศาลพระภูมิ และศาลเพิงตา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ศาลเจ้า หมายถึง สถานที่สำหรับเทพารักษ์ เทวดา เจ้าป่า เจ้าเขา วิญญาณ และเป็นที่สิงสถิตวิญญาณของเทพเจ้า เป็นความเชื่อของชาวจีนเกี่ยวกับวิญญาณความสำคัญ และมีอิทธิพลต่อชีวิตประจำวันพวกเขามาก คติความเชื่อในเรื่องนี้ของชาวจีนคล้าย ๆ กับชนชาติอื่นที่มีการแบ่งชั้น ของเทพหรือดวงวิญญาณศาลพระภูมิ หมายถึง สถานที่ที่เทพารักษ์สถิต ผู้คนให้ความสำคัญสักการะ บูชาตามบ้านเรือน สถานที่ราชการ และสถานที่ต่าง ๆ ที่เรียกว่าศาลพระภูมิการเชิญเทวดาต่าง ๆ มาอำนวยการตามคติความเชื่อ ดังอุทาหรณ์ที่แสดงไว้นี้ จะต้องจัดทำสถานที่รับรองเทวดา และเครื่องบัตร์พลูบูชาให้สมควร สถานที่สำหรับรับรองเทวดาตามคติความเชื่อนี้ คือ ศาลเพิงตา หมายถึง ศาลที่ตั้งขึ้นชั่วคราว เพื่อให้เกิดสิริมงคลในชีวิต ในครอบครัว และทรัพย์สิน เช่น การจะปลูกบ้านอยู่ที่ใหม่ หรือ ยกอาคารสถานที่ราชการ เป็นคำเรียกศาลแบบหนึ่ง ทำขึ้นเป็นครั้งคราว

๒. ศึกษาอิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อการประกอบพิธีกรรมใน ศาลเจ้า ศาลพระภูมิ และศาลเพียงตา เขตอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ พระพุทธศาสนามีอิทธิพลต่อการประกอบพิธีกรรมในศาลเจ้าเป็นอย่างมาก เพราะว่าพระพุทธศาสนามีจุดมุ่งหมายในพิธีกรรม คือ การพัฒนาจิตให้สูงขึ้น จะทำพิธีกรรมใดจะต้องกล่าวคำบูชาพระรัตนตรัยก่อน เพื่อเป็นการทำความเคารพสิ่งที่อยู่สูงกว่าหลังจากที่พระศากยमुниพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว พุทธศาสนาก็แบ่งออกเป็นนิกายมหายานและหินยาน อิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อการประกอบพิธีกรรมในศาลพระภูมินั้น ทางพระพุทธศาสนาให้ทัศนะว่า ถ้าจะให้เทวดาพวกนี้รักษาต้องเป็นผู้ที่มีศีลบริสุทธิ์ เป็นคนดีสำหรับประชาชนเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ยอมรับนับถือพระพุทธศาสนามาตั้งแต่รุ่นปู่ย่าว่า และให้ความสำคัญทางพระพุทธศาสนามาก ด้วยเหตุนี้ อิทธิพลของพระพุทธศาสนาจึงมีต่อพิธีกรรมหลาย ๆ อย่างอิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อการประกอบพิธีกรรมใน ศาลเพียงตานั้น ศาลเพียงตา คือ ศาลที่ตั้งขึ้นชั่วคราวในคราวที่จำเป็น เช่น ตั้งไว้ตามไร่ ทุ่งนา หนองน้ำ คลอง บึง ที่อยู่อาศัยหรือที่วัด ถนนหนทาง

๓. ศึกษาคุณค่าของศาลเจ้า ศาลพระภูมิ และศาลเพียงตา เขตอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์คุณค่าของศาลเจ้านั้น ศาลเจ้าเป็นที่เคารพสักการะของชาวจีนเชื้อสายไทย เพราะฉะนั้นจึงมีความสำคัญ และมีคุณค่าในทางจิตใจอย่างยิ่ง ชาวจีนมีพื้นฐานความเชื่อในหลักคำสอนศาสนาพุทธสาขามหายานอย่างมาก และมีความเชื่อที่คล้ายกัน ซึ่งได้ฝังลึกอยู่ในจิตใจมาช้านาน ตั้งแต่บรรพบุรุษและสมัยรวมกันเป็นอันหนึ่งเดียวกันบนดินแดนอินโดจีนใหญ่ทรงคุณค่าทางศาสนา สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การปกครอง คุณค่าของศาลพระภูมินั้น เป็นภูมิปัญญาที่ผู้คนในชุมชนได้สืบทอดกันมา คัดเลือก สร้างสรรค์สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือพัฒนาการดำรงชีวิตให้คงอยู่ได้ เป็นมรดกตกทอด ที่ทรงคุณค่าทางด้าน ความเชื่อ และศาลเพียงตาเป็นศาลที่ตั้งขึ้นชั่วคราว ในเวลาที่มีพิธีกรรมก่อนการสวดพระพุทธรูป หรือตั้งไว้ตามทุ่งนา ตามสวน เพื่อให้เจ้าที่คุ้มครองเรียกสวนไร่นา